

Skoler og skolearkivalier

Slægtshistorisk Forening Guldborgsund
den 7. februar 2026
ved Hans Peter Poulsen

AI genereret billede

Skoler og skolearkivalier

- Træk af skolens og skolevæsenets historie
- Børn, degne, skoleholdere, lærere
- Undervisningen
- Arkivalierne
- Et eksempel

Eskær Skole i Den fynske Landsby

Museum Nordsjælland, Gilleleje

De ældste skoler

- Middelalder: Katolske klostreskoler

De ældste skoler

- Middelalder: Katolske klostreskoler
- Efter reformationen: Kirkeordinansen 1539
 - I hver købstad netop én latinskole, opdelt i klasser
 - Børn fra landsbyerne skal søge denne skole

Det tridie er Scholerne.

At der tilskickis gode bequemme Scholemestere vdi
Kiøbstederne oc smaa Steder, huilcke med rett skickelig-
hed kunde op lære wngdommen vdi alle maade.

Skoler for adel og borger

- Herlufsholm, fra 1565 (Herluf Trolle)
 - Benediktinerkloster fra 1135
 - Skole fra 1565, oprettet af Herluf Trolle
 - <https://trap.lex.dk/Herlufsholm>
- Sorø Akademi, fra 1585
 - Cistercienserkloster fra 1162
 - Kostskole fra 1582, oprettet af Frederik 2.
 - https://lex.dk/Sor%C3%B8_Akademi

Latinskoler

- Hovedformål: At uddanne vordende præster
 - 1537 - 1805: Den lutherske kirkeskole
 - Fra 1630: studentereksamen på universitetet
 - 1805 - 1903: Den humanistiske embedsmandsskole
 - Græsk og latin, dansk, tysk, fransk, historie, geografi, matematik og naturlære
 - Fra 1850: Studentereksamen på latinskolen
 - Fra 1903: erstattet af gymnasieskolerne
 - <https://lex.dk/latinskole>

Latinskolen i Skælskør 1537-1739

Latinskoler omkr. 1600

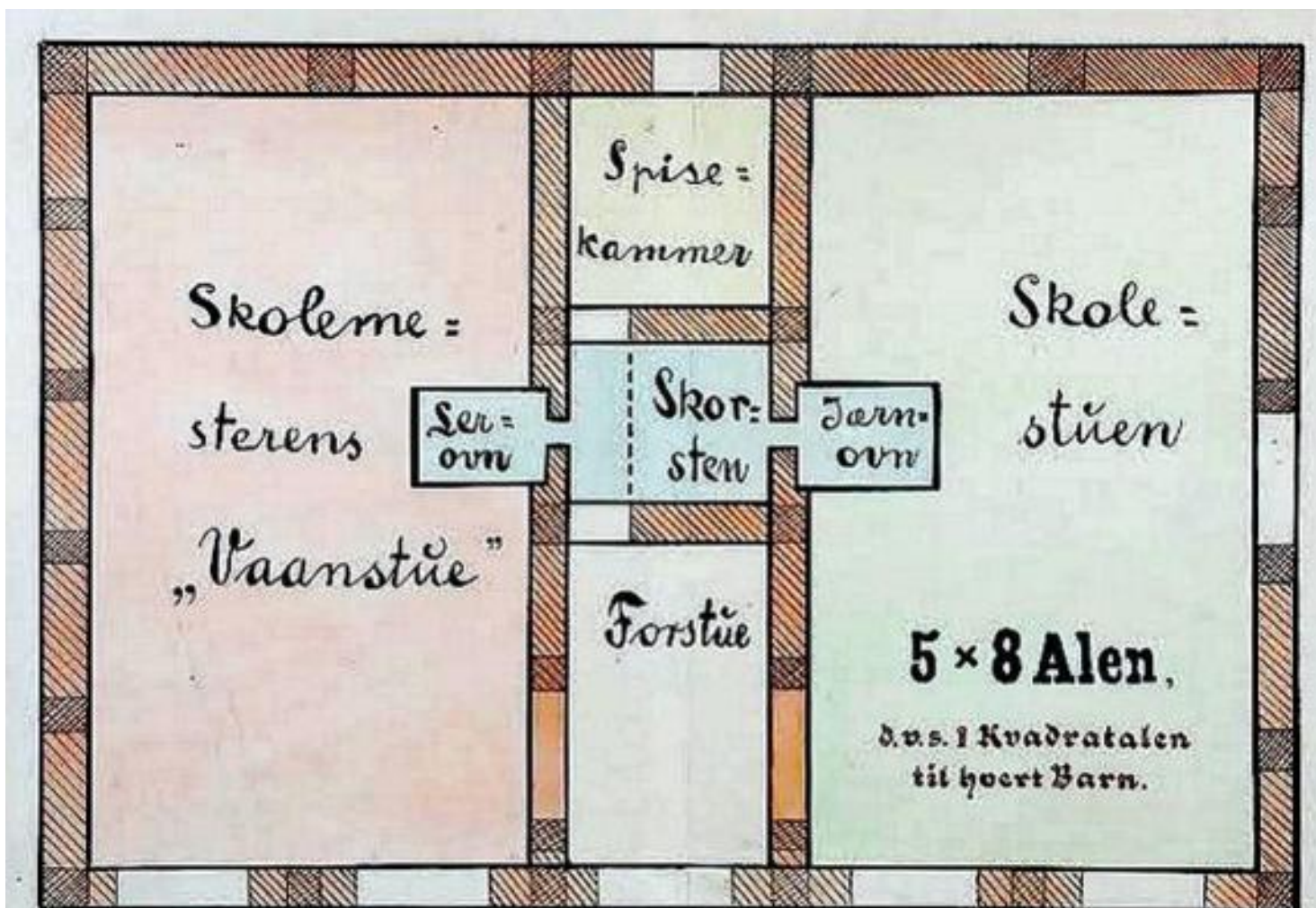
Prinse- og prinsesseskoler

- Prins Carl og Prinsesse Sophie Hedevig, Søskende til Frederik IV
- Skoler for almuen, fra 1719
 - http://www.thorshoj.dk/skolerne_paa_godserne.HTM
- Godser
 - Dronninglund
 - Jægerspris
 - Vemmetofte

Prins Carls skole i Store Torøje

Prins Carls skole i Store Torøje

Prins Carls Skole i Store Torøje,
opført 1719, brugt som Skolehus indtil 1830.

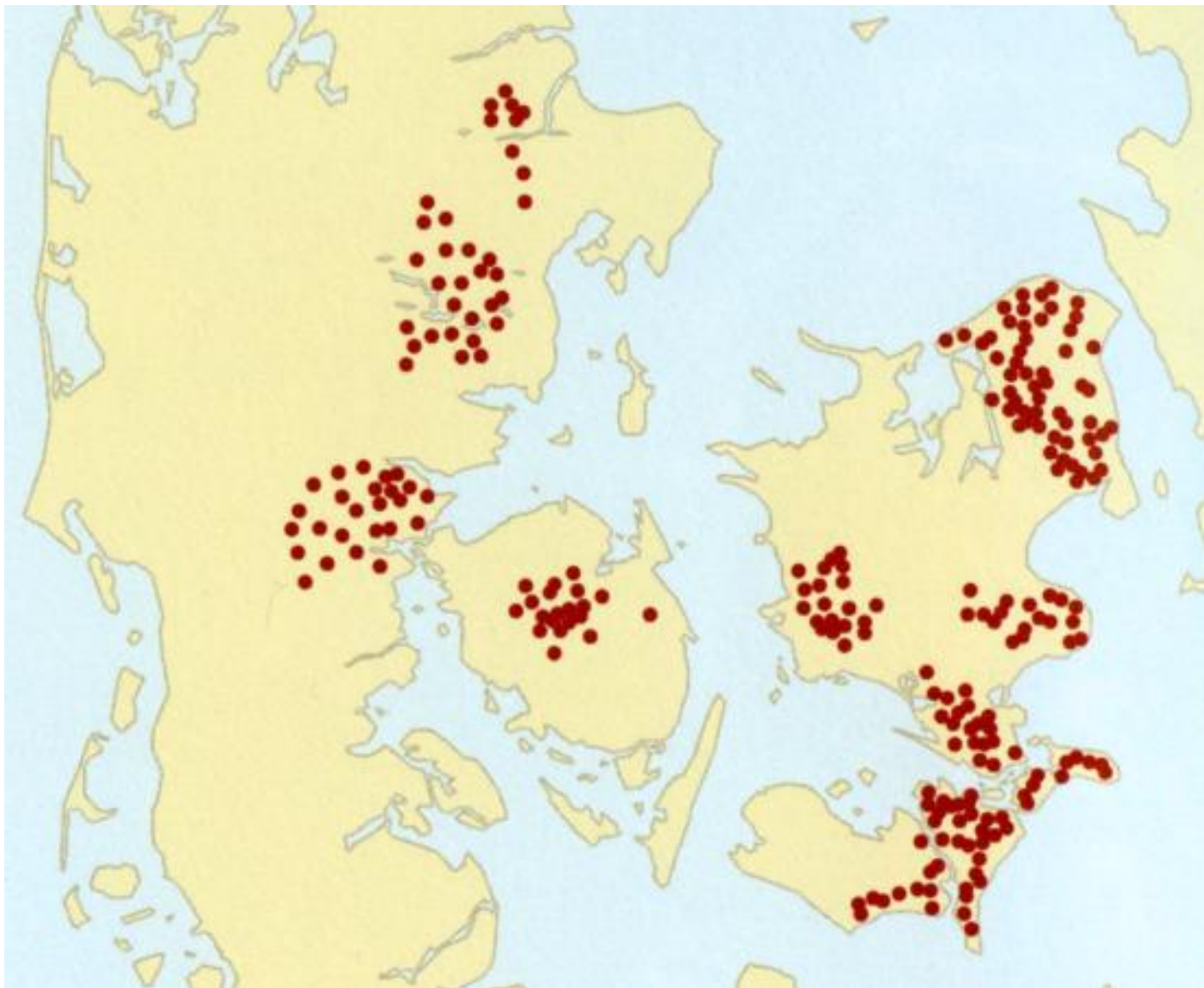
Rytterskoler

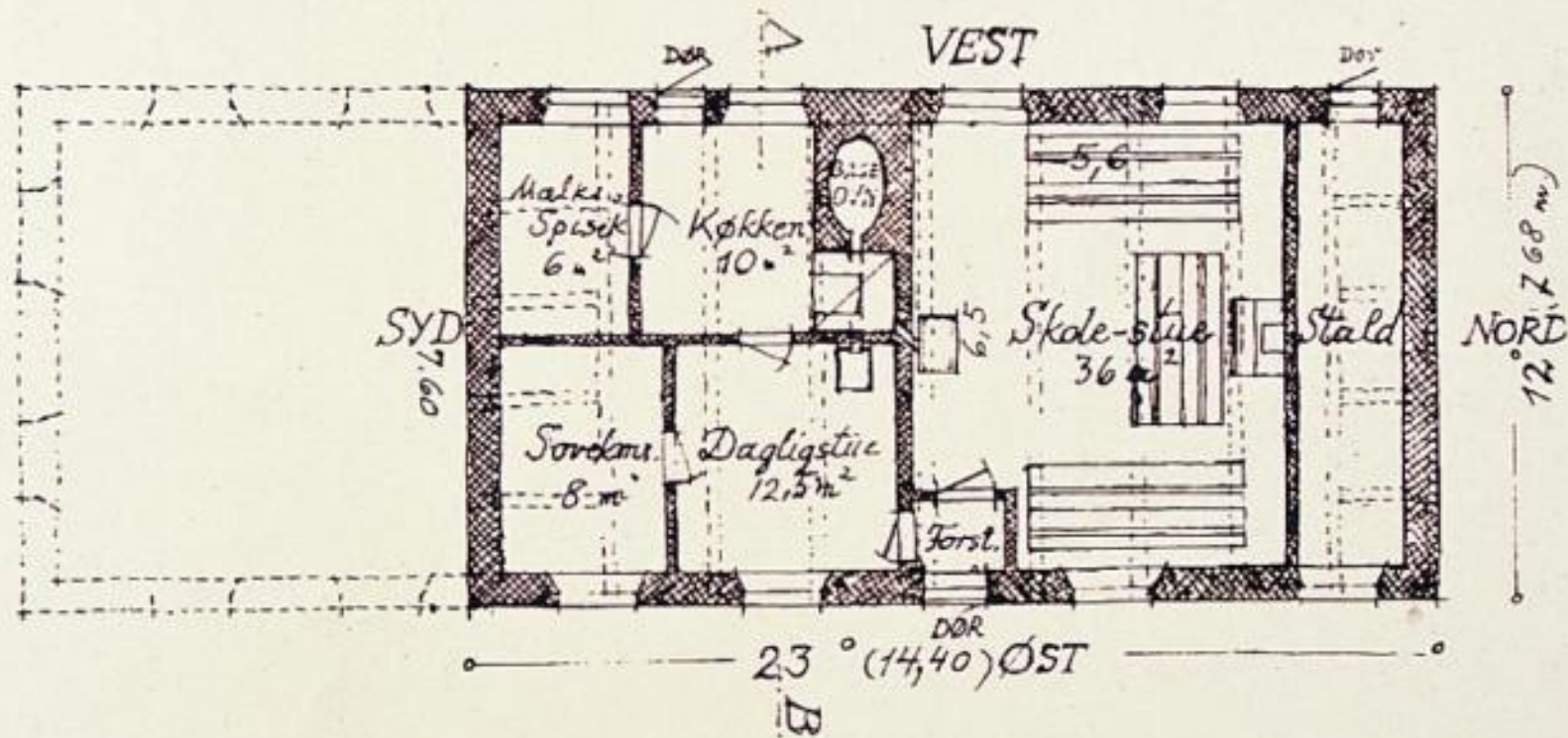
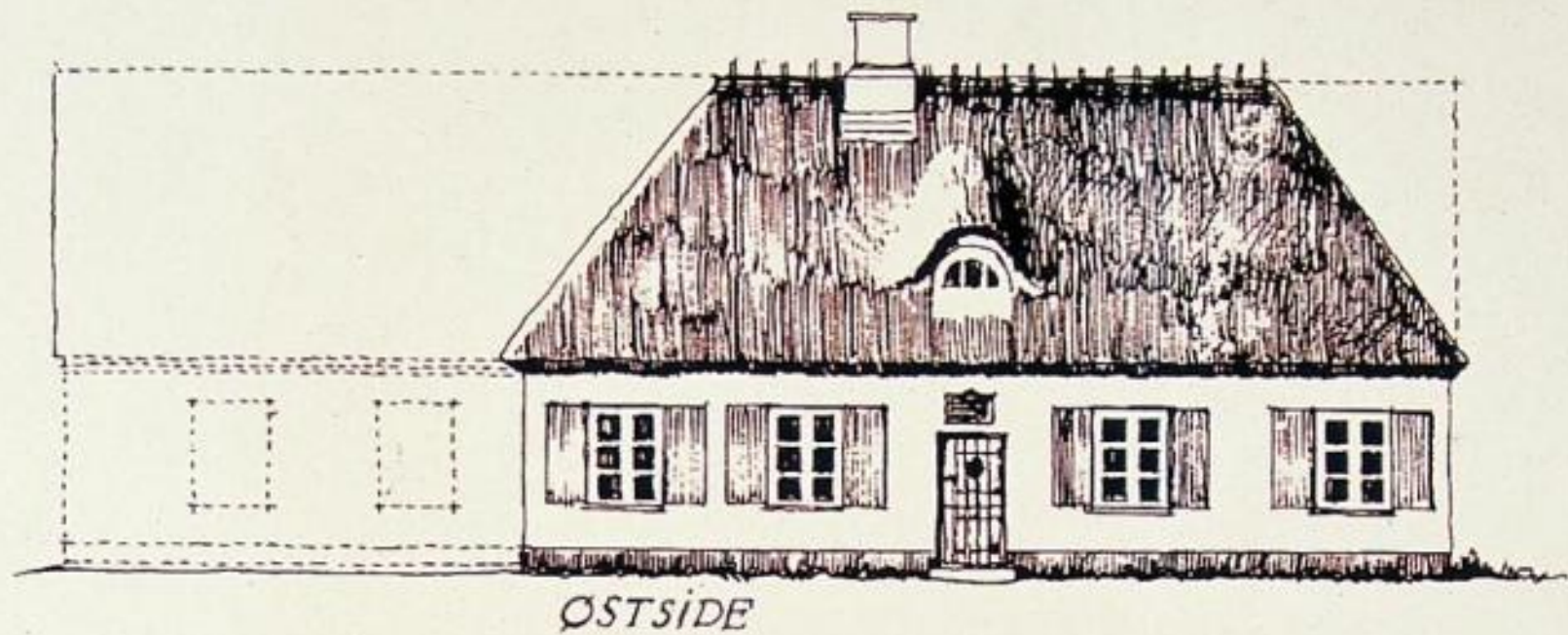
- Fra 1721
 - Den første af 240 rytterskoler oprettes
 - Barn af pietismen
- Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 5 år til konfirmationsalder
 - Undervisning i læsning gratis
- Fag:
 - Læsning (obligatorisk)
 - Skrivning (frivillig)
 - Regning (frivillig)

Rytterdistrikter

Rytterskoler

Rytterskolen i Lille Heddinge

Rytterskolen i Hvidovre

Almueskolen

- 1736: Konfirmationen indføres
 - Børnene skal kunne læse
 - Indberetning om skolerne: Der mangler 700 skoler på landsplan
- 1739: Forordning om almueskoler
 - ”Alle, endog de fattigste børn” skal undervises i at læse, skrive og regne
 - Hvem skal betale? Godsejeren og forældrene.
 - Hvem skal undervise? Præst og degn.
 - Latinskoler omdannes til almueskoler
 - Danmarkshistorien.dk: [Skoler og undervisning før 1814](#)

Indberetning 1739

Mangler
de Se.
= gne-
= liger.

lye ser
ler for
for byg.
= gos.

ungaa-
erle ser
lehol.
dere

unge
perforer

— f Nive ^{hore} i r. r. r. Othert hjælp opbygt ved Halsgaards ^{gæver}
 og anders hjælp; men er ikke tilstrækkelig til Othert
 jord for Vogterens Uagdom, forred der bærer endnu 4. fag
 tilbyggende: saa fattes ogsaa Othertorn, saet i Othert
 3. fag, og anders fæderstærke. Hvorfor det ikke noget
 anders ^{afbror,} ~~afbror,~~ vedson det af Nyt stiller sig
 gro. Antagere derfor som — — — — — 1 — —

— f Ove Doga og Byt befræres først baade ra à parte i N. Oth.
 Et at Vordt byggt, som beqvæmligt fandt fattes, ogsaa for
 Christen Thomesens Gaard ved ra Daa, hvilket fæderstær
 Ove-gaard tilførendes: reder ogsaa på den side af
 Vind fra Ove-byt til Ove-gaard, som ra fæderstær for ogsaa til
 fæder Ove-gaard, Antagere derfor — — — — — 1 — —

Indberetning 1739

Wiwe, Owe og Walsgaard Sognes høre tilsammen og beties af een Præst. Kirkerne (alle 3) tilhører Owe=gaards Ejer, nemlig Assessor Lauritz Christensens Enke, som og er største Lods Ejer i Owe=Sogn; men i Wiwe Sogn er Lieutenant Høeg paa Dalsgaard og i Walsgaard=Sogn en Mand, navnlig Jens Ipsen største Lods Ejere. Her er ingen Degnebolig, men Degnen haver hidindtil maatt leje sig Huus: bør derfor af Kirke Ejeren bygges Degnebolig paa et til Skolehold bequæmt stæd, hvorom ved Owe Sogn skal videre blive meldet.

1778.

Wagdommens Skolegang Siemsing Skole.

Her for skrifte den vordt Saaltes.

Stædernes Navn	Beværes Navn	De vages Navn	Ålder	Skolegangs Tid	Å
Qvistrup -	1 Sæltmester	1 Arny Kristen	9	10	5
Balle -	Mons. Rusbæk	1 Arny Niels	16	3	2
	Niels Nielsen	1 Søn Niels	8	2	3
		1 Pater Kirsten	17	3	5
		1 Hjo Ellen	10	2	3
Moustgaard	Poul Anders:	1 Søn Niels	12	6	5
		1 Hjo Kristen	11	6	5
Holmgaard	Peder Christens	1 Sign Anna	13	4	4
Hundsbalde	Ple. Christens:	1 Peder Jacob	7	14	5

Latinskoler efter 1739

Almueskolen

- 1739 – Forordningen begrænset effekt
- 1789 – Den store skolekommision
 - Ny indberetning 1789
 - Danmarkshistorien.lex.dk:
[Skole og undervisning efter 1814](#)
 - Almueskoler oprettes på landet og i købstæderne
 - Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 7 år til konfirmationsalder
 - Skoledistrikter – omgangsskoler
 - Fag: religion, skrivning, regning, læsning og evt. Gymnastik

Almueskolen fra 1814

- Almueskoler oprettes på landet og i købstæderne
- Undervisningspligt
 - Piger og drenge fra 7 år til konfirmationsalder
- Skoledistrikter – omgangsskoler
- Fag: religion, skrivning, regning, læsning og evt. Gymnastik

Den indbyrdes undervisning

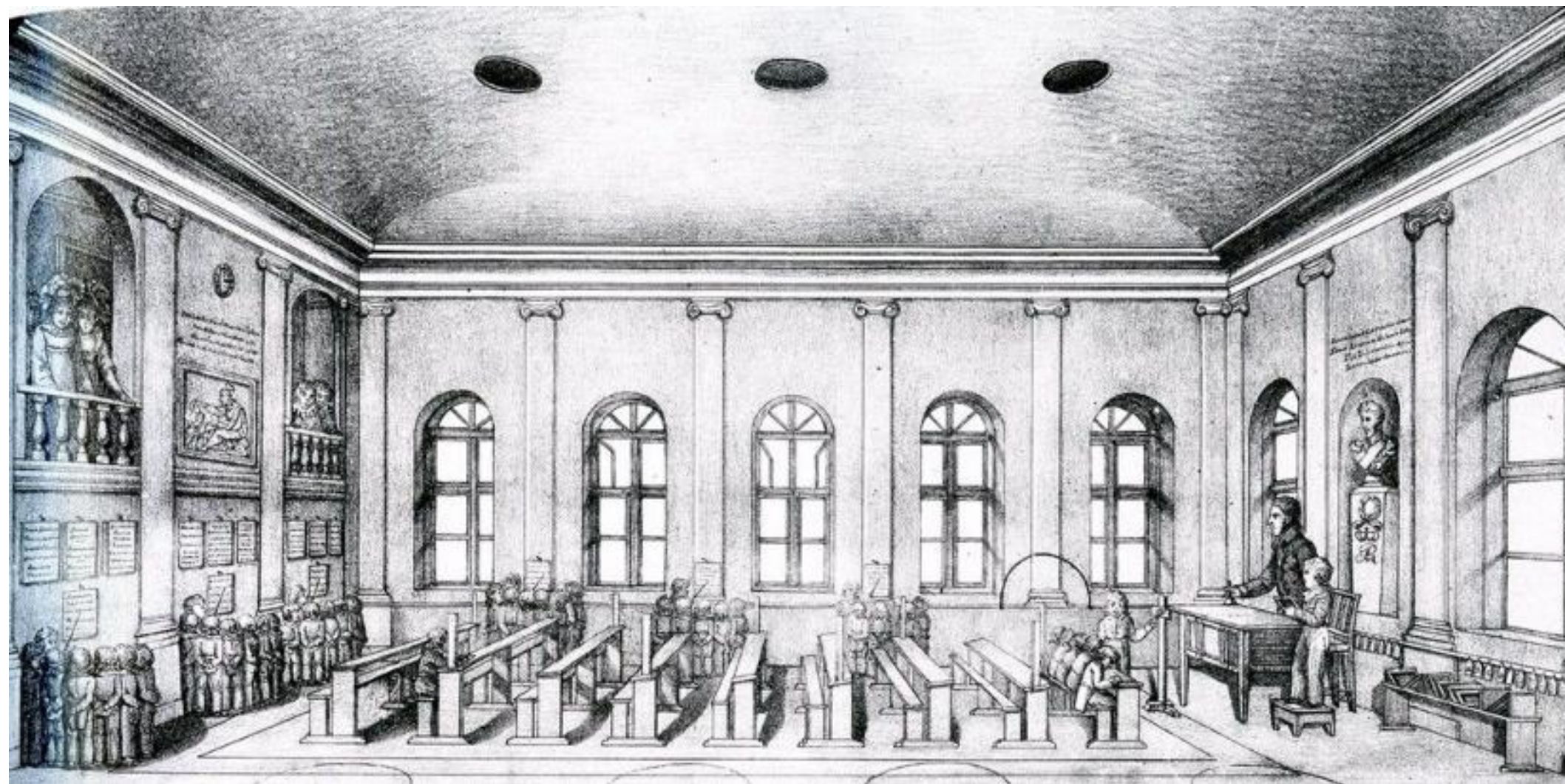
- 1820'erne
 - Lærermangel
 - Den lancasterske skole
- En enkelt lærer underviser 100 børn
- Børnene opdeles i grupper
- En elev fra hver gruppe underviser de øvrige
- Tabeller ophængt på væggen
- Stram, næsten militærisk disciplin

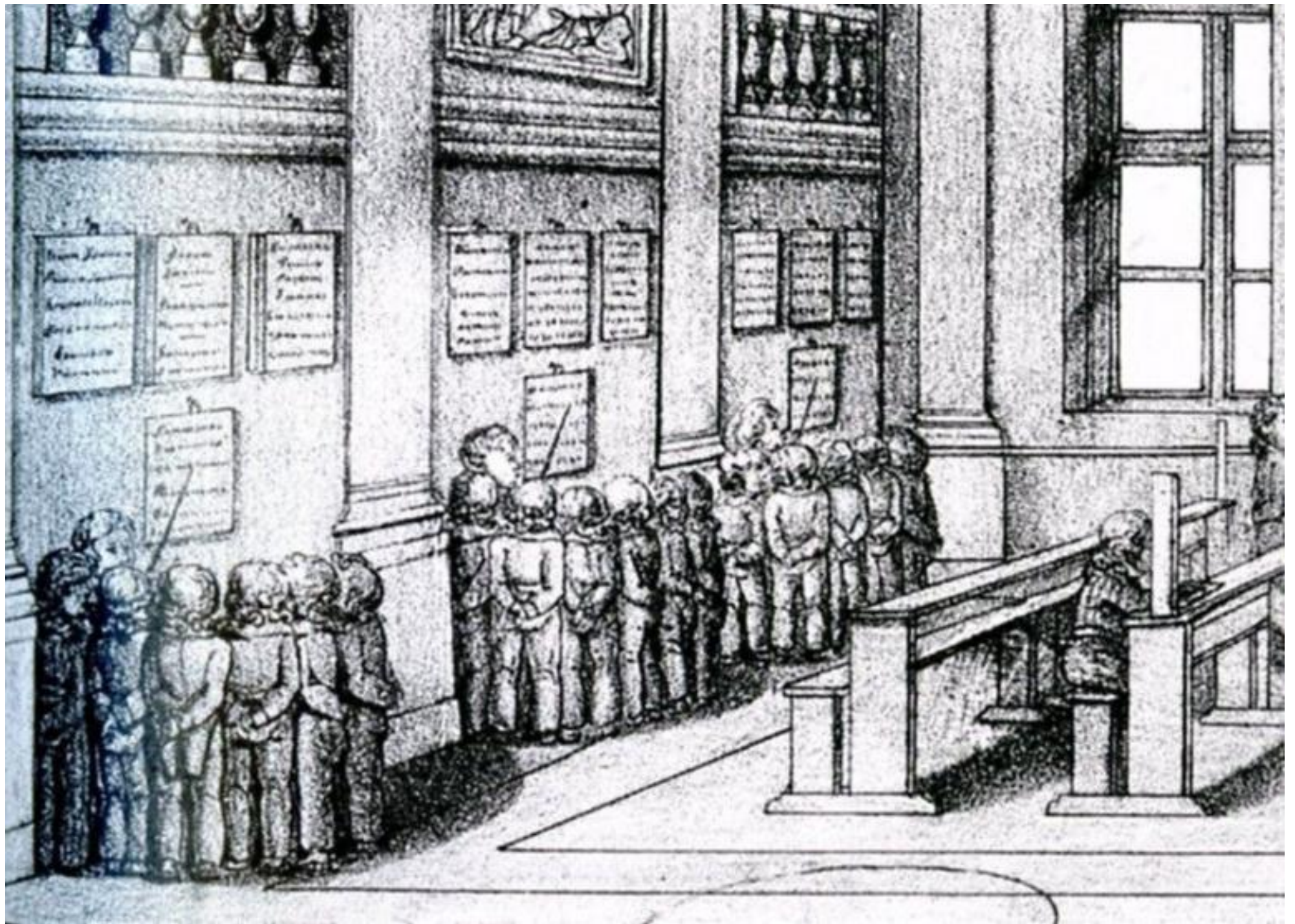
Den indbyrdes undervisning

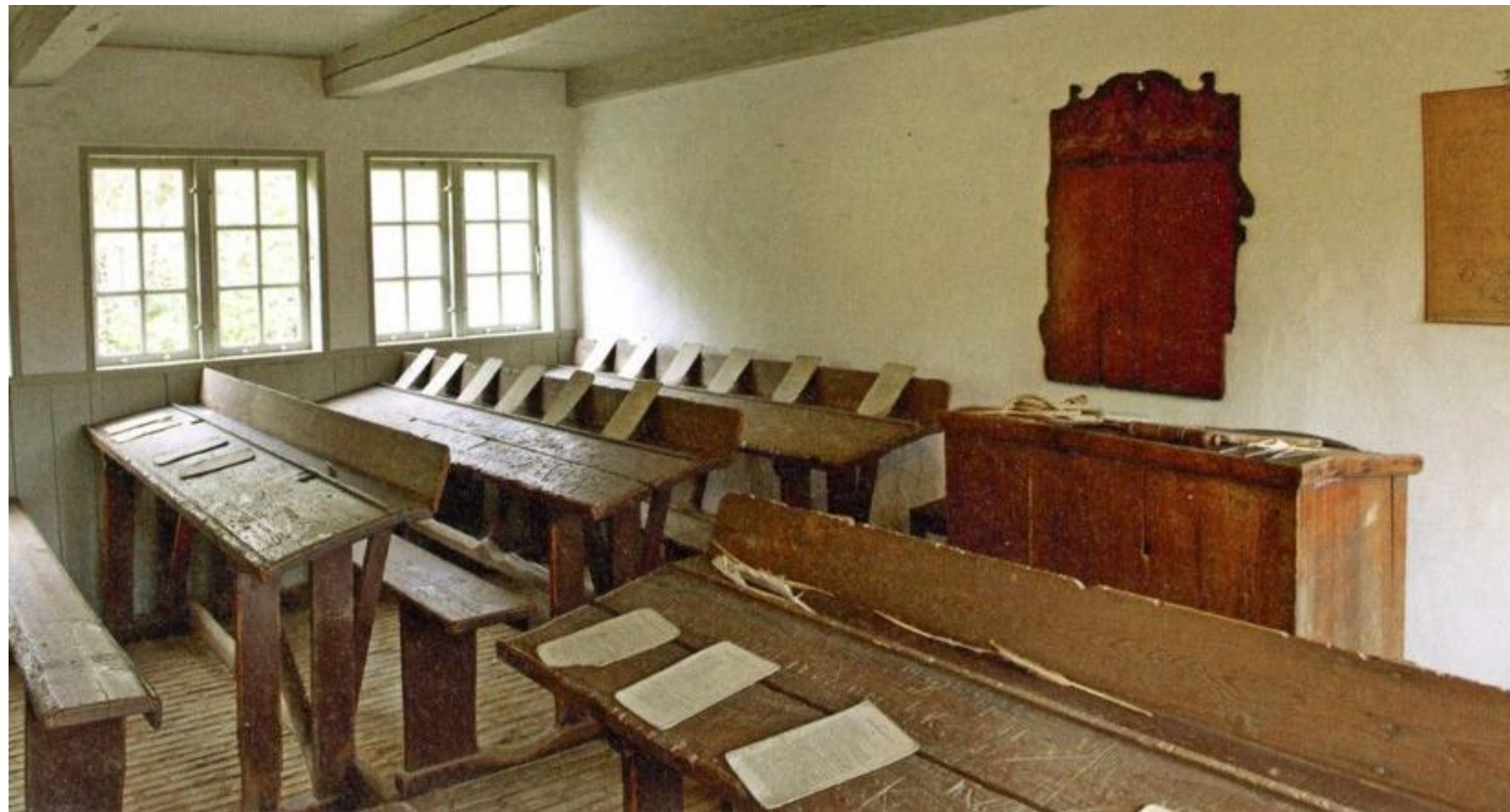
Akvarel af P. C. Klæstrup ca. 1870

Den indbyrdes undervisning

Kertemindes Skole, Den Gamle By

Plan for indbyrdes undervisning

1829. November 24de, 26de, 28de.

Andres sag.	Kærj. inddeling	Lippjara.			Flavaar	Sjögla Læbel i Sjogaa	Cruun.
		24 ^{de}	26 ^{de}	28 ^{de}			
Læseskole Lippjara	Nuuvell. 1.	15	15	15	3. 24.	3	Sjögla 4.
	— 2.			23	13. 25.	6.	1. Samfund d. 24 ^{de}
	— 3.	23	23	11	21. 8.	12	N ^o 13 - 17
	— 4.				27. 15.		— 25 - 17
	— 5.	11	11.	2	20. 10.	15.	— 8 - 17
	— 6.				23. 14.		— 27
	— 7.	12	12	12	22.	23.	— 14
	— 8.	9.	9.		2.	31.	— 17 - 17
	— 9.				9.		— 7.
	— 10.				4.	48.	
L. Sjögla	1.				17. 11. 12.		1. Samfund d. 26 ^{de}
	2.				6. 7.	79.	N ^o 13 - 17

Regneskole

Skriveskole

1. *Regneskole*
 2. *Regneskole*
 3. *Regneskole*
 4. *Regneskole*
 5. *Regneskole*
 6. *Regneskole*
 7. *Regneskole*
 8. *Regneskole*
 9. *Regneskole*
 10. *Regneskole*
 11. *Regneskole*
 12. *Regneskole*
 13. *Regneskole*
 14. *Regneskole*
 15. *Regneskole*
 16. *Regneskole*
 17. *Regneskole*
 18. *Regneskole*
 19. *Regneskole*
 20. *Regneskole*
 21. *Regneskole*
 22. *Regneskole*
 23. *Regneskole*
 24. *Regneskole*
 25. *Regneskole*
 26. *Regneskole*
 27. *Regneskole*
 28. *Regneskole*
 29. *Regneskole*
 30. *Regneskole*
 31. *Regneskole*
 32. *Regneskole*
 33. *Regneskole*
 34. *Regneskole*
 35. *Regneskole*
 36. *Regneskole*
 37. *Regneskole*
 38. *Regneskole*
 39. *Regneskole*
 40. *Regneskole*
 41. *Regneskole*
 42. *Regneskole*
 43. *Regneskole*
 44. *Regneskole*
 45. *Regneskole*
 46. *Regneskole*
 47. *Regneskole*
 48. *Regneskole*
 49. *Regneskole*
 50. *Regneskole*
 51. *Regneskole*
 52. *Regneskole*
 53. *Regneskole*
 54. *Regneskole*
 55. *Regneskole*
 56. *Regneskole*
 57. *Regneskole*
 58. *Regneskole*
 59. *Regneskole*
 60. *Regneskole*
 61. *Regneskole*
 62. *Regneskole*
 63. *Regneskole*
 64. *Regneskole*
 65. *Regneskole*
 66. *Regneskole*
 67. *Regneskole*
 68. *Regneskole*
 69. *Regneskole*
 70. *Regneskole*
 71. *Regneskole*
 72. *Regneskole*
 73. *Regneskole*
 74. *Regneskole*
 75. *Regneskole*
 76. *Regneskole*
 77. *Regneskole*
 78. *Regneskole*
 79. *Regneskole*
 80. *Regneskole*
 81. *Regneskole*
 82. *Regneskole*
 83. *Regneskole*
 84. *Regneskole*
 85. *Regneskole*
 86. *Regneskole*
 87. *Regneskole*
 88. *Regneskole*
 89. *Regneskole*
 90. *Regneskole*
 91. *Regneskole*
 92. *Regneskole*
 93. *Regneskole*
 94. *Regneskole*
 95. *Regneskole*
 96. *Regneskole*
 97. *Regneskole*
 98. *Regneskole*
 99. *Regneskole*
 100. *Regneskole*

3. 24. 27. 25. 15
 11. 13. 21. - 11.
 8. 20. 10. - 12
 23. 1. - - 18.
 14.
 2.
 22. - - -
 9.
 6.
 4.
 12.
 17.
 7.
 24. 13. 25. 3.
 27. 15.
 8. 20. 10. 21.
 23. 14.
 22.
 1.
 2.
 11.
 4.
 12. 6. 9. 17.
 7.

- 8-100.
 - 27
 - 14
 - 17-100.
 - 1
 37.
 39.
 66.
 47.
 52.
 67.
 95.
 8-100.
 24
 14
 9
 17
 1

Eksamensprotokol, Korsør Skole 1814

December

		Andelige			Bogloerung			Hvisning			Easlaenge		Foordring		
		1-10.	12-14.	19-21	1-10.	12-14.	19-21.	1-10.	12-14.	19-21.	1-3. 5-10.	12-14.	19-21.	1-3. 5-10.	12-14.
1	Anders Andersen	ly	my	my ^o	my	my	my	my	my	my	g+	g+	g	my	g+
2	Carl Knieriem	my ^o	my ^o	g ^o	my	my	my	my	my	my	g+	g+	my	my+	my
3	Hans Bergvendsen	my ^o	g	g	my ^o	my	my	g+	my ^o	my ^o	my ^o	g+	g+	my	g+
4	Jens Jensen	my	my ^o	g	my ^o	my ^o	my ^o	g+	g+	g+	g	g ^o	g+		my
5	Niels Larsen	ly	ly	g	g+	g+	g+	g+	my ^o	my ^o	g	g ^o	g+	ly	my ^o
6	Christian Møller	g+	g	g ^o	g	g	g	my	my	my	g ^o	md.	ly	ly	g
7	Mads Caspersen	ly	g ^o	g	g ^o	g ^o	g ^o	my	my	my		ly	g	g ^o	g+
8	Lars Jacobson	ly	g	ly	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	my ^o	md.	ly	g ^o	g+
9	Anders Thuse	g ^o	g ^o	g	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	g+	g	md.	g+	g ^o
10	Peter Thuse	g ^o	g ^o	g	ly	g ^o	g ^o	ly	ly	ly	g+	g	g+	my	my
11	Anders Pedersen	ly	ly	ly ^o	ly	g ^o	g ^o	g ^o	g ^o	g ^o	g+	ly	g+	ly	my ^o

Ligte
Skolemulkter

Løse af Børn af 1 Klasse som har fejlet Skole i
Januar Maaned 1836

Forældrene Navn	Børn No	Børnens Navn	Løst Penge	Omstænding	Målt
Mads Peter Nielsen	7	Christophus Petersen	2 x	— — —	Skole — 6
Hans Hans Christensen	9	Anders Hansen	4 x	— — —	Skole . . 12
Madam Lange	15	Georg G. Lange	10 x	den 6 dage melder sig	Skole 12
Adolfus Corvels søn	37	Christian P. Corvel	2 x	— — —	Skole . . 6
Kapt. Frederik Nielsen	39	Frederik A. Nielsen	3 x	— — —	Skole . . 9
Kgl. Anders Hansen Hattkeberg	88	Malene Andersdatter	9 x	den 6 dage melder sig ikke, fordi hendes Moder væder.	Skole 9

T. 386

Kjølshor den 7 Februar 1836

Hansen

Biskoppen på visitats

Birte Sophies skudsmålsbog, 1851

autoriseret til Brug
for
Birte Sophie Carstensen
i Vester Kirke, Thi...

Kirkeens Sola med Gudsordene fordeles
godt for Boglæsning, Religion, Skriftlæsning,
og meget godt
for Boplæsning og al regne og
med Bogen og al den lærte Sprog
og Geografi og Sprogens almindelige

Religion	særdeles godt
Boglæsning, Skriftlæsning	særdeles godt
Retskrivning	særdeles godt
Skrivning	meget godt
Hun kan regne Regula de tri med brøk	
Hun har lært Fædrenelandets Geografi og Europas almindelige Geografi og Fædrenelandets historie	

Karakterbøger, skudsmålsbøger

- Karakterbøger i Rigsarkivet
 - Søg karakterb, Periode til 1900
- Mange skudsmålsbøger i Rigsarkivet
 - Søg skudsmålsb, Periode til 1900

Realskoler

- Fra 1787
 - Undervisning i “realfag”:
 - Nyere sprog
 - Matematik
 - Praktiske fag
 - 1830'erne: “Hvor skal jeg sætte min søn i skole, når han ikke vil studere?”
 - Nedlagte latinskoler bliver til realskoler
 - 1855: Realeksamen
 - 1881: Præliminæreksamen

Skolelærere før 1814

- 1739: Første skolelov
 - ingen læreruddannelse
- 1753: Balthasar Petersens "Lærerinstitut"
- Første præstegårdsseminarium
- Fra 1788: Tønder Seminarium
- Fra 1789: sammenlagt med Haderslev Statsseminarium
- 1789: Den store skolekommision
 - Fører frem til skoleloven af 1814

Skolelærere før 1814

- 1790: Blågård statsseminarium,
 - bred pædagogisk uddannelse
 - Senere: præstegårdsseminarieuddannelse
- 1794: Brahetrolleborg seminarium
 - Nedlagt 1826
- 1801-1816: 8 "Præstegårdsseminarier"

Kaldsbrev som sognedegn, 1812

- Pligter:

4, Skal han ifølge det Kongl: danske Kancellies Cirkulairskrivelse af 5te Maii 1810, underkaste sig de Forandringer i Henseende til Skoledistrict, Embeds-Indkomster og Pligter, som nærmere ved en allernaadigst ny Anordning om Skolevæsenet maatte vorde fastsadt.

Efter skoleloven af 1814

- 1818
 - Første seminarielov, 3-årig uddannelse
- 1857
 - Ny seminarielov, uvilje mod statsseminarierne
 - Privatister, friseminarier
 - Kvindeseminarier, fx Zahles seminarium
- 1867
 - Statsseminarierne fratages eksamensret, genindføres 1894
- 1876
 - Danmarks Lærerforening stiftes

Seminarier

- Tønder Statsseminarium
 - Oprindeligt landets ældste lærerskole
- Blaagaard Seminarium
 - Statsseminarium, oprettet 1790
 - Flyttet i 1808: Jonstrup Seminarium
 - Flyttet til Lyngby i 1955
 - 1992, sammenlagt med Blaagaard Seminarium
- Blaagaard Seminarium
 - Friseminarium, oprettet 1859

Jonstrup Seminarium. Eksamensprotokol ved Lærereksamen.
1896-1933.

→ 1915

31

Eksaminandernes

Skolelærereksamens 1ste Del i

Navne	Fødsels- dage	Fødesteder	Fædres Navne og Stillinger	1 Teg- ning	2 Skriv- ning	3 Regning			4 Matematik			5 Natu- lære	6 Natu- historie	7 Ge- ogr.	Form af Gode i de diverse Fag eller Bemærkninger Pag. 1-7		
						Skribt lg.	Mundt- lg.	Regneregler	Skribt lg.	Mundt- lg.	Regneregler						
1 Christian Julius Andersen	3/4 1890	Skibbenf Præstø Sund	N. Andersen, Murer	my ^a	my ^e			my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
2 Hans Karl Andersen	23/3 1895	Kallerup Hjortebakke	J. H. Andersen, Tousserer	my	my ^a			g ^e	my	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
3 Hans Peter Andersen	4/7 1895	Dalby Præstø	A. J. Andersen, Tousserer	my ^a	my			g	my	my	my ^a	g	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
4 Jørgen Alfred Oluf Andersen	4/2 1895	Hjortebakke	J. Andersen, Kusk	my	my ^a			my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
5 Povl Strøuge Andersen	2/2 1895	Hjortebakke	W. H. Andersen, Kontorist	my ^a	my			my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
6 Ejnar Askegaard	26/12 1895	Greve Hjortebakke	J. Askegaard, Lærer	my ^a	my ^a			my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
7 Harald Lorentz Raabauget Askegaard	3/8 1895	Hammogte Sorø	H. H. H. Askegaard, Lærer	my	my ^a			my	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a
8 Magne Frier Bech	24/2 1893	Vejrø	N. P. Bech, Lærer	my	my ^a			g	my ^a	g	my ^a	g ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a	my ^a

Jonstrup Seminarium. Eksamensprotokol ved Lærereksamen.
1896-1933.

1915

Aaret 1915

Skolelærereksamens 2^{den} Del i Aaret

1		2			3		4			5			6			7			8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	10
---	--	---	--	--	---	--	---	--	--	---	--	--	---	--	--	---	--	--	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	----

Kilder

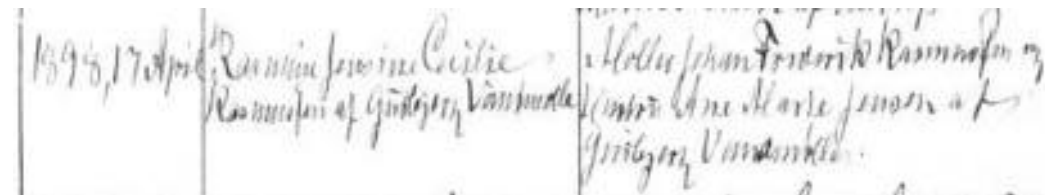
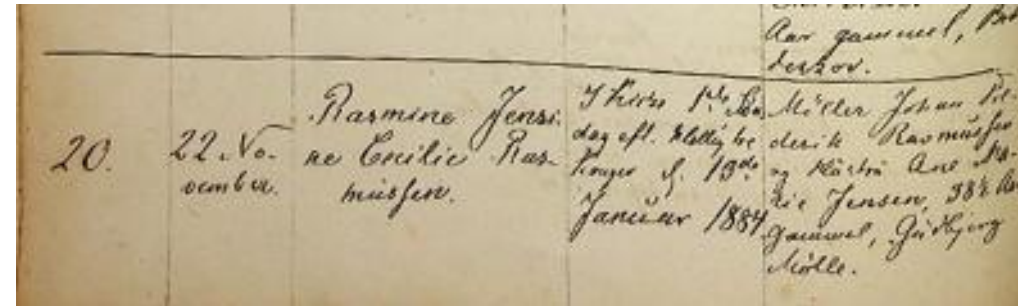
- Skolevæsen
 - Indberetning om skolevæsenet før 1814
 - Skoleplan
 - Skoleberetning
 - Undervisningsplan
 - Gymnastikberetning
 - Statistiske oplysninger om skolelokaler og sundhedsforhold
 - Inventarliste
 - Bispens og provstens visitatser

Kilder

- Børn
 - Dagbog for indbyrdes undervisning
 - Skolejournal, dagbog
 - Eksamensprotokol
- Lærere
 - Eksamensbeviser
 - Oplysningsskema for nyansatte lærere

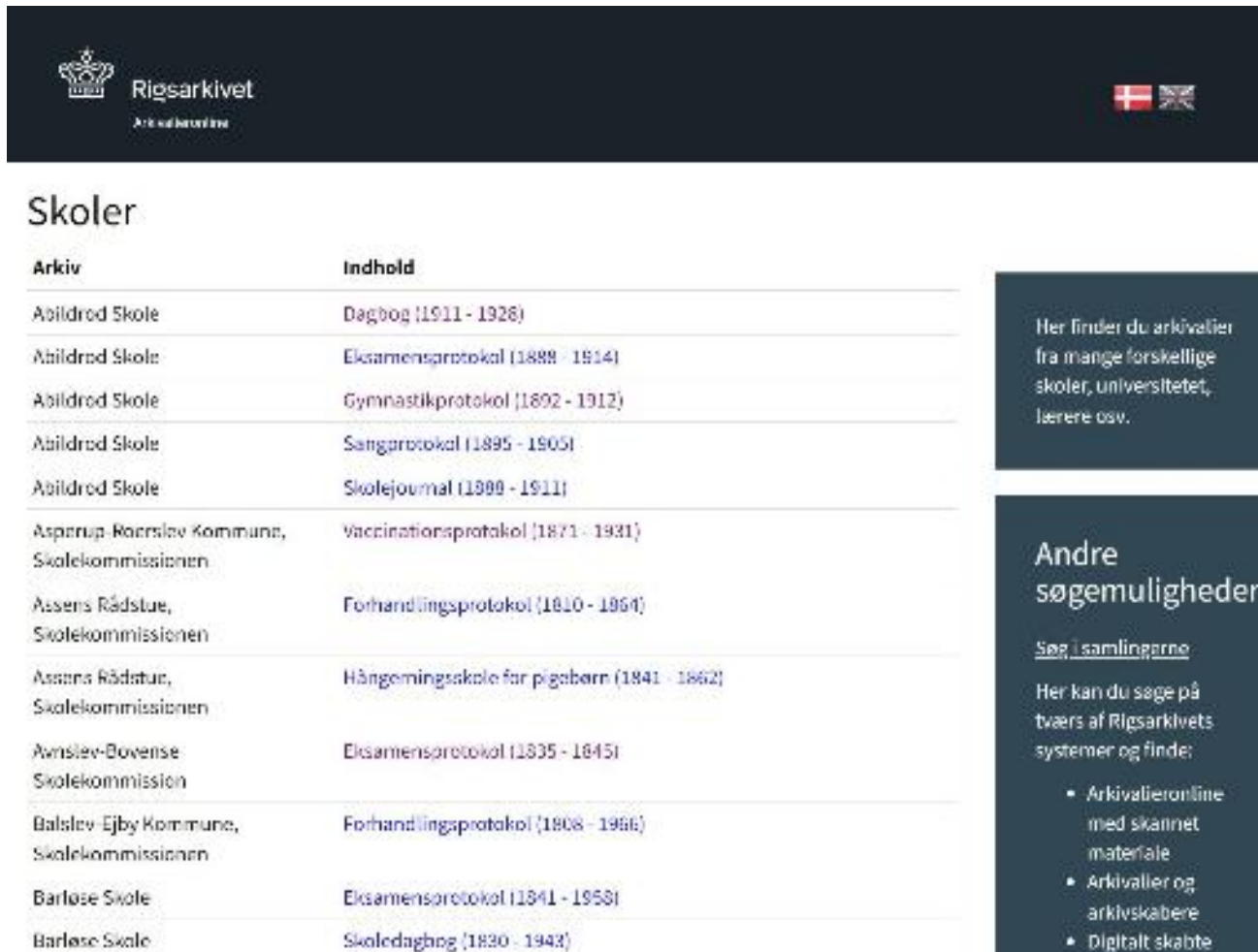
Eksempel: Rasmine fra Gudbjerg Vandmølle

- Rasmine Jensine
Cecilie Rasmussen
- Født i Gudbjerg Sogn på
Sydfyn den 22. nov.
1883
- Konfirmeret samme sted
den 17. april 1898

Skolearkiver i Rigsarkivet

- [Arkivalieronline](#) → Lokaladministrationen → [Skoler](#)

The screenshot shows the Rigsarkivet website interface. At the top, there is a dark header with the Rigsarkivet logo and the text 'Rigsarkivet Arkivalieronline' on the left, and the Danish and Faroese flags on the right. Below the header, the main content area is titled 'Skoler'. It features a table with two columns: 'Arkiv' and 'Indhold'. The table lists various school archives with their respective contents and date ranges. To the right of the table, there are two dark blue callout boxes. The top one contains the text: 'Her finder du arkivalier fra mange forskellige skoler, universiteter, lærere osv.' The bottom one is titled 'Andre søgemuligheder' and contains the text: 'Søg i samlingerne' followed by 'Her kan du søge på tværs af Rigsarkivets systemer og finde:' and a bulleted list of search options: 'Arkivalieronline med skannet materiale', 'Arkivalier og arkivskabere', and 'Digitalt skabte'.

Arkiv	Indhold
Abildrod Skole	Dagbog (1911 - 1926)
Abildrod Skole	Eksamensprotokol (1888 - 1914)
Abildrod Skole	Gymnastikprotokol (1892 - 1912)
Abildrod Skole	Sangprotokol (1895 - 1905)
Abildrod Skole	Skolejournal (1898 - 1911)
Asperup Børslev Kommune, Skolekommissionen	Vaccinationsprotokol (1871 - 1931)
Assens Rådslæ, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1810 - 1864)
Assens Rådslæ, Skolekommissionen	Hångemingskole for pigebørn (1841 - 1862)
Avnslev-Bovense Skolekommission	Eksamensprotokol (1835 - 1845)
Balslev-Ejby Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1808 - 1866)
Barløse Skole	Eksamensprotokol (1841 - 1958)
Barløse Skole	Skoledagbog (1890 - 1943)

Her finder du arkivalier fra mange forskellige skoler, universiteter, lærere osv.

Andre søgemuligheder

[Søg i samlingerne](#)

Her kan du søge på tværs af Rigsarkivets systemer og finde:

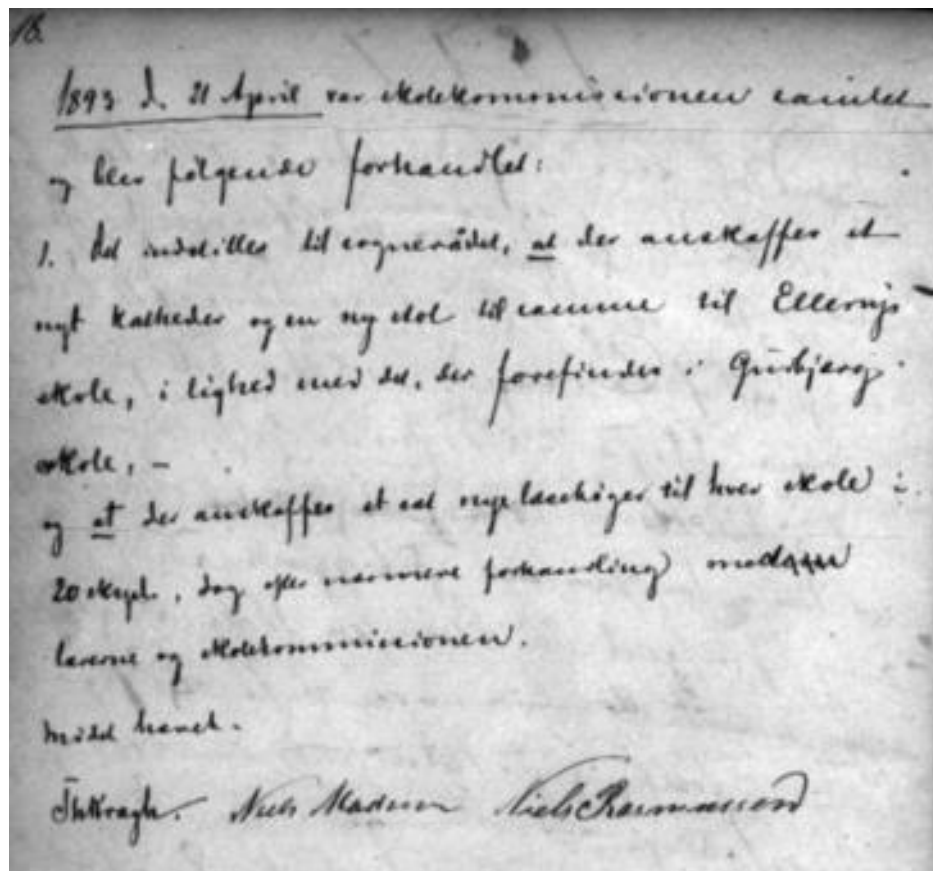
- Arkivalieronline med skannet materiale
- Arkivalier og arkivskabere
- Digitalt skabte

Gudbjerg Skole

Gudbjerg Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1868 - 1934)
Gudbjerg Skole	Dagbog (1879 - 1937)
Gudbjerg Skole	Eksamensprotokol (1865 - 1938)
Harritslev Skole	Dagbog for førstelæreren (1915 - 1926)
Harritslev Skole	Dagbog for lærerinden (1915 - 1926)
Harritslev Skole	Eksamensprotokol (1875 - 1924)
Harritslev Skole	Gymnastikprotokol (1892 - 1928)
Harritslev Skole	Karakterprotokol (1875 - 1944)
Harritslev Skole	Skolejournal (1885 - 1949)
Heden Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1892 - 1934)
Herlufsholm Skoles Gods	Register til skifteprotokol (1786 - 1812)
Herlufsholm Skoles Gods	Skifteprotokol (1719 - 1812)
Herringe Kommune, Skolekommissionen	Forhandlingsprotokol (1825 - 1973)

- Gudbjerg Kommune Skolekommissionen
- Forhandlingsprotokol 1868-1934
- Gudbjerg Skole
- Dagbog 1879-1908
- Eksamensprotokol 1865-1902

Skolekommisionens forhandlingsprotokol

1893 d. 21 April var skolekommisionens samling
og blev følgende forhandlet:

1. Det indstilles til sognerådet, at der anskaffes et
nyt kateder og en ny stol til samme til Ellerup
skole, i lighed med det, der forefindes i Gudbjerg
skole, -
og at der anskaffes et sæt nye læsebøger til hver skole i
20 ekpl., dog efter nærmere forhandling med
lærerne og skolekommisionen.

Medt. hand.
Johannes Niels Madson Skolekommisionen

- 1893 d. 21 April ...
Det indstilles til
sognerådet, at der
anskaffes et nyt kateder
og en ny stol til samme til
Ellerup Skole i lighed med
det, der forefindes i
Gudbjerg Skole
- Og at der anskaffes et
sæt nye læsebøger til
hver skole i 20 ekpl.

Dagbog for Gudbjerg Skole 1893

Dagbog for

Børnens Navne.	Alder.	Maj 1893			Juni 1893			Juli 1893												
		Besømt 11			Besømt 19			Besømt 19												
		Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs	Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs	Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs										
Thas Jørgen Christensen	6 1/2																			
Rasmine Rasmussen	9 1/2																			
Møller Rasmus Nielsen	6 1/2																			
Rasmine Rasmussen	7 1/2																			
Møller Rasmus Nielsen	6 1/2																			
Rasmine Rasmussen	9 1/2																			
Møller Rasmus Nielsen	6 1/2																			
Rasmine Rasmussen	9 1/2																			
Møller Rasmus Nielsen	6 1/2																			

Rasmine Rasmussen
Møller Rasmus Nielsen

menneske klasse.

August 1893				September 1893				Oktober 1893				Efterfølgende		Bemærkninger.						
Besømt 1.				Besømt 12				Besømt 15				for								
Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs	Med.	Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs	Med.	Eg- ben.	sten Græs	Med. Græs	Med.	21.	22.							

Forsømt uden grund
den 7., 9. og 12. september 1893

Rasmine i 1. klasse

Dagbog 1879-1896,

<https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=20118143#279495,54130250>

Opslag	Klasse	Tid	Rasmine er Nr.
168	1.	1890, maj-okt	15
169	1.	1890, nov-april	12
172	1.	1891, maj-okt	10
174	1.	1891, nov-april	7
177	1.	1892, maj-okt	4
180	1.	1892, nov-april	3
182	1.	1893, maj-okt	2

Rasmine i 2. klasse

Opslag	Klasse	Tid	Rasmine er Nr.
89	2.	1893, nov-april	15
93	2.	1894, maj-okt	14
101	2.	1894, nov-april	12
107	2.	1895, maj-okt	10
114	2.	1895, nov-april	10

Dagbog, 1896-1908, <https://arkivalieronline.rigsarkivet.dk/da/billedviser?epid=20118143#279496,54130437>

5	2.	1896, maj-okt	6
12	2.	1896, nov-april	5
19	2.	1897, maj-okt	1

24. oktober 1893

Skole Klasse
Karakteristikere i Skoleen d. 24 Oktober 1893.

Nr	Barnets Navn	Alder	Læsning	Bibelhistorie	Skrivning	Regning	Geografi	Flid	Forhold
1.	Karlup Kristian Larsen	10 1/2	mg		mg				
2.	Hans Jensen Amundsen	9 5/8	g		g	g	g	mg	
3.	Rasmus Larsen	9 1/2	mg		g	g	g	mg	
4.	Carl Nielsen Boeser	9 3/8	g		g	g	g	mg	
5.	Hans Jensen	8 3/8	mg		g			mg	
6.	Rasmus Rasmussen	9 3/8	g		g			mg	
7.	Samuel Christen Larsen	7 3/8	g					mg	
8.	Rasmus Nielsen	7 3/8	g					mg	
9.	Hans Boeser Larsen	7 5/8	g					mg	
10.	Hans Jensen Christian Larsen	6 3/8	mg					mg	
1.	Rasmus Boeser Rasmussen	9 3/8	mg		mg			mg	
2.	Rasmus Rasmussen	9 3/8	mg		g			mg	
3.	den Kristian Christian	10 1/2			g			mg	

Skole Klasse
Karakteristikere i Skoleen d. 24 Oktober 1893.

Nr	Barnets Navn	Alder	Læsning	Bibelhistorie	Skrivning	Regning	Geografi	Flid	Forhold

- Læsning
- Bibelhistorie
- Skrivning
- Regning
- Geografi
- Flid
- Forhold

Rasmine Rasmussen 9 11/12 mg g ...

Skoler

Find oplysninger om elever på de københavnske skoler. Det varierer fra skole til skole, hvilke år, der er materiale fra.

Holsteinsgades Skole, 1908. Farvelagt pennetegning af Osvald Rosendahl Langballe, Københavns Stadsarkivs kort- og tegningssamling

Københavnske skoleprotokoller 1753-1937

Skoleprotokoller indeholder oplysninger om elever i de københavnske skoler fra 1753 og frem til 1937. Det varierer fra skole til skole, hvilke år, der er materiale fra.

Trykte kilder

- Dansk Skolestat, 4 bind, 1933-1934
 - <http://salldata.dk/bog/visdir.php?bsid=b0164>
- Trøst-Hansens sognekort, 1917-?
 - <https://skolehistorie.au.dk/samlinger/sognekort>
- Meddelelser angaaende de højere Almenskoler i Danmark, årlige udgaver fra 190? til 195?

Dansk Skolestat

790

DANSK SKOLE-STAT

THISE NORDRE SKOLE.

Nielsen, Knud Gustav, Enelærer; f. 16. Sept. 1895 i Svindbæk, Vejle Amt; Søn af Lærer Morten N. og Hustru Ane Margrethe, f. Jensen; gift 21. Febr. 1926 m. Jensine Margrethe, f. Sørensen, f. 18. Marts 1899 i Dronninglund. Ranum Sem. 1924; 1. Maj 1926 Andenlærer Thise Byskole; 1. April 1927 Enelærer Thise nordre Skole.

VRENSTED ØSTRE SKOLE, OPFØRT 1893.

Jensen, Anton Marius, Førstelærer; f. 25. Jan. 1875 i Mou; Søn af Landmand Christen J. og Hustru Else Kirstine, f. Nielsen; gift 12. Maj 1899 m. Harriet, f. Jansen, f. 10. Nov. 1877 i N. Saltum. Ranum Sem. 1895; Kursus i flere Fag; Feriekursus; Seminariets Musikuddannelse; 1895 Hjælpeleærer i Haurulev; 1897 Lærer i Brønderslev; 1. April 1899 Lærer i Hellum; 1. Jan. 1903 Førstelærer Vrensted Byskole; Medl. af Menighedsraadet i ca. 20 Aar; Medl. af Vægeraadet; Hovedkredsformand for Vestvendsskole Ungdomsforeninger i ca. 20 Aar; har været i Overbestyrelsen for »De danske Ungdomsforeninger« i ca. 5 Aar; har stiftet Vrensted Ungdomsforening og samtidig ordnet Sammenslut-

Brøchner-Hansen, Hans, Førstelærer; f. 6. Okt. 1890 i Jelling Sogn; Søn af Murer Niels H. og Hustru Maren, f. Jessen; gift 14. Nov. 1925 m. Else, f. Jensen, f. 25. Okt. 1903 i Vrensted. Hjørring Sem. 1914; Kursus i Gymnastik; forsk. Kursus; Vikar i Visse, Nøholm, Annerup m. fl. Steder; 1. Marts 1924 Førstelærer Vrensted østre Skole; Medl. af Bestyrelsen og Kasserer i Lærerkredsen; Formand for Kirkeligt Samfund; Kommunerevisor m. m.

Trøst-Hansens sognekort

Pastor Pedersen

Pastor Koch

Pastor Wulfgaard

Pastor Forssén

Kapll. Jensen

Lærer Sørensen

Lærer Bak

Lærer Nielsen

Lærer Hansen

Lærer Olsen

Lærer Rasmussen

Lærer Ellis

Eksteriør Kirke

Inderiør

Kirke

Skolebørn Skole

Skolehus Kirke

Lærer Andersen

L. Inge Nielsen

L. Inge Sørensen

Pastorsbolig

L. Inge Sørensen

Pastor Beskæjdet

Pastor Petersen

Vikarbolig Kirke

SOULSPRACHTER VED HANSDEN SKOLE. P. C. PEDERSEN 1864-92. H. V. OLSEN 1890-96. C. KOCH 1897-1905. S. O. RASMUSSEN 1906-17. A. P. FORSSÉN 1918-20. (Kaldes Kapll. V. JENSEN 1912-22). O. P. P. VILLUMS 1902-18. LARSEN ved Søndergaard Skole. J. O. JENSEN 1865-78. Ved Andstads Skole. S. S. RASMUSSEN 1911-14. LARSEN S. S. NIELSEN 1915-19. H. H. JOHANNSEN 1919-21. Ved Forekølen TIL DET HISTORISKE ARKIV DANMARKS KIRKER og SKOLER af T-N. 1926. Nr. 1683-B. BERNH.

3021

Litteratur

DANSK SKOLEHISTORIE

Da læreren holdt skole

Tiden før 1780

Charlotte Appel og
Morten Fink-Jensen

1

DANSK SKOLEHISTORIE

Da skolen tog form

1780-1850

Christian Larsen, Erik Nørr
og Pernille Sonne

2

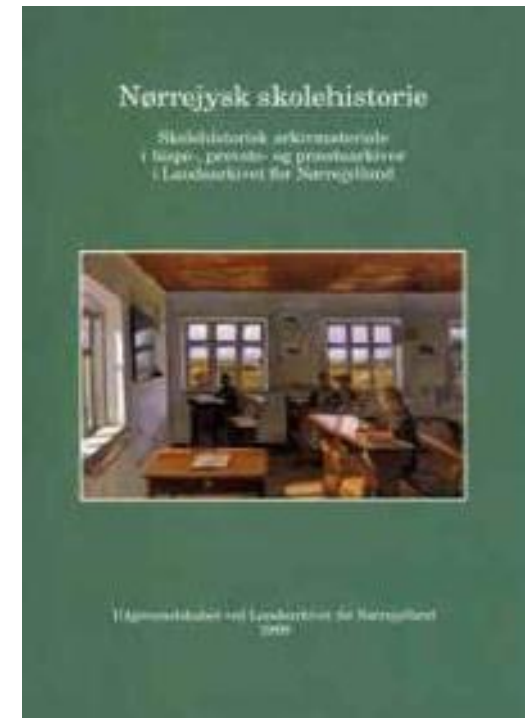
3

Anne-Katrine Gjerløff,
Anette Faye-Jacobsen, Ellen Nørgaard
og Christian Yfesen

4

Nørrejysk skolehistorie

”Med registreringen af det skolehistoriske materiale i biske-, provste- og præstearkiverne giver registraturen en nyttig indgang til et omfattende, for skolehistorien centralt materiale, der er spredt rundt i en lang række, til dels store arkiver.”

Registraturer

- Nørrejysk skolehistorie. Skolehistorisk arkivmateriale i bispe- provste- og præstearkiver i Landsarkivet for Nørrejylland, Aage Bonde og Ole Degn, 1999.
- Oversigt over skolehistorisk materiale i Landsarkivet for Sjælland m.m. 1971.
 1. De gejstlige arkiver
 2. De verdslige arkiver

OVERSIGT OVER
SKOLEHISTORISK MATERIALE

I

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND M. M.

1. BIND

DE GEJSTLIGE ARKIVER

Foreløbige arkivregistraturer
udgivet af
Landsarkivet for Sjælland m. m.
og
Institut for Dansk Skolehistorie

OVERSIGT OVER
SKOLEHISTORISK MATERIALE

I

LANDSARKIVET FOR SJÆLLAND M. M.

2. BIND

DE VERDSLIGE ARKIVER

Med tillæg omfattende både
gejstlige og verdslige arkiver

Foreløbige arkivregistraturer
udgivet af
Landsarkivet for Sjælland m. m.
og
Institut for Dansk Skolehistorie

Næsby i Præstø amt

Næsby sognekald

(nr.516., jfr. desuden s.90)

3304-11.	1858-1940.	Dagbøger for Næsby skole	8 bd.
		<u>Nemlig:</u>	
		1858-66 1 bd.	1862-76 1 bd.
		1877-83 1 bd.	1883-91 1 bd.
		1891-1900 1 bd.	1900-10 1 bd.
		1910-31 1 bd.	1932-40 1 bd.
3312.	1830-34, 1868.	Navnebøger for Næsby skole	1 pk.
		<u>Indhold:</u>	
		1830-34, Navnebog for Næsby skoles nederste klasse ved indbyrdes undervisning	1 bd.
		1868, Navnebog for Næsby skole	1 læg
3313.	1849-58.	Protokol for indbyrdes undervisning	1 bd.
		<u>Anm.:</u> Heri også fortegnelse over højtidsoffer.	
3314.	1852-62.	Karakterprotokol for Næsby skole	1 bd.
3315.	1892-1910.	Gymnastikprotokol for Næsby skole	1 bd.
3316.	1900-06.	Sangprotokol for Næsby skole	1 bd.
3317.	1922-30.	Eksemenenprotokol for Næsby skole	1 bd.

Søg i bibliografien

Bibliografier

Dansk Uddannelseshistorisk Bibliografi 1948-2021

Christian Larsen

Bibliografier efter årgang

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

Ved Christian Larsen

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

Ved Christian Larsen

Dansk uddannelseshistorisk Årsbibliografi

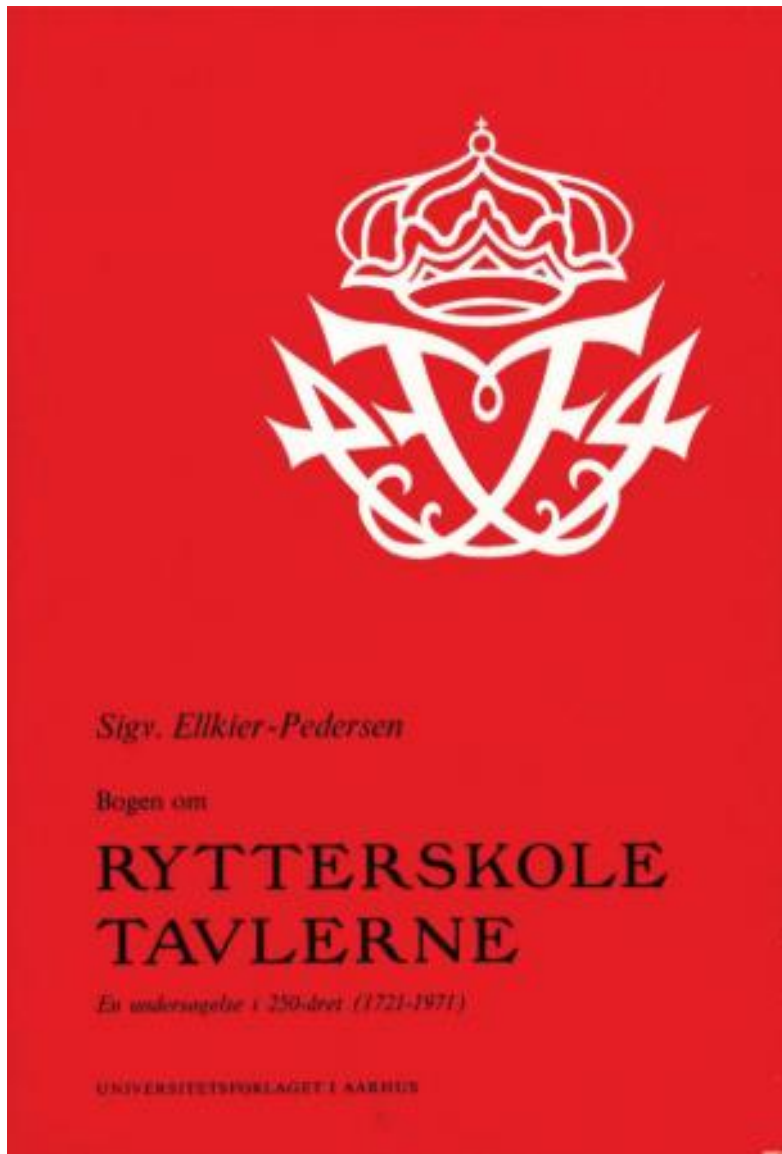
Ved Christian Larsen

Dansk Uddannelseshistorisk Årsbibliografi 2018

Ved Christian Larsen

Dansk Uddannelseshistorisk Bibliografi 1948-2021

Bogen om Rytterskoletavlerne

Hjemmesider: skolehistorie

- LEX, Danmarks Nationalleksikon: dansk skolehistorie
 - https://lex.dk/dansk_skolehistorie
- Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie
 - <https://uddannelseshistorie.dk>
- Aarhus Universitet: Skolehistorie
 - <https://skolehistorie.au.dk>
- Danskernes Historie Online: Skolehistorie
 - <https://slaegtsbibliotek.dk/skolehistorie>
 - <https://slaegtsbibliotek.dk/samlinger/skolehistorie>
- Det Kgl. Bibliotek: Skolehistorie
 - <https://www.kb.dk/find-materiale/tjenester/skolehistorie>

dansk skolehistorie

Lev / Orde / Billeder og lyd / Færd og uddannelse / Skolehistorie

- Middelalderens skoler (før 1536)
- Lutherske kirkeskoler (1536-1720)
- Vigtige årtal i folkeskolens og gymnasiet historie
- Tilsvarende oplysning (1720-1814)
- Det gamle skolevæsen (1814-1901)
- På vej mod en arbejdsskole (1901-50)
- Skolen for alle (1958-99)
- Uddannelsesfunktion og ressourceforbrug (2000-2012)
 - Folkeskolen
 - Specialundervisning
 - Tælleprøve i matematik
 - De frie skoler
 - Ellerskoler
 - Ungdomsuddannelsesformer
 - Videregående uddannelser
 - Lærerbureauer
- Læs mere i Lex

SKRIVET AF

Signe Holm-Larsen

Uffe Rasmussen

Vagn Skovgaard-Petersen

Dansk skolehistorie beskriver forandringer i skoleuddannelsernes indhold og vilkår i samspillet med det øvrige samfund. Studiet fandtes bl.a. på Danmarks Lærerhøjskole, hvor der 1965-90 eksisterede et selvstændigt Institut for Dansk Skolehistorie.

Temer: Landbrugets historie i Danmark og Folkeskolen

Middelalderens skoler (før 1536)

Det ældste vidnesbyrd om skole i dansk sammenhæng er Angers undervisning ca. 810 af 12 drenge, der skulle oplæres til forkyndelse af det kristne budskab. I de næste 1000 år var skolernes vigtigste opgave en opdragelse i den kristne bormærklighed, varetaget først af den katolske, siden af den lutherske kirke.

I middelalderen eksisterede flere skoleformer side om side: kløsterskoler, katedralskoler og 1400-tallets byskoler. Undervisningsproget var latin, og målet var først og fremmest en gejstlig uddannelse. Undervisningen omfattede oftest de syv "frie kunster": grammatik, dialektik og retorik samt astronomi, geometri, aritmetik og musik.

Lutherske kirkeskoler (1536-1720)

Ved den lutherske Reformation i Danmark i 1536 fik statsmagten ansvar for undervisningen. Den første danske skolelov var en del af Kirkeordningen 1537 (på dansk 1539), som foreskrev, at der i enhver købstad skulle indrettes en latinskole, hvor drenge kunne opnå et teologisk grundlag. Trods reformforsøg fra central hold især under Christian 4. var disse latinskoler virksomhed i de følgende to århundreder ofte præget af fattigdom, vold og uvidenhed. Undervisningsproget var uændret latin, og normalt måtte peblinge slætte sig det daglige brød ved kirkelig sangjeneste og tiggeri. Kun de færreste nåede frem til universiteter, hvor der omkring 1630 blev indrettet en studenterkammer som optagelsesprøve (sammen *artium*). Overklassens børn blev sendt på anerkendte skoler i udlandet.

I løbet af 1600-tallet opstod et uoverskueligt skolemarked i mange danske byer, bl.a. de såkaldte klipskoler eller vinkelskoler, private pugeskoler samt enkelte steder også sy- og knæpleskoler for piger. Først med fattigforordningen i 1708 opstod i nogle byer offentlige børneskoler, hvori fattige børn kunne modtage gratis undervisning. På landet var dog den såkaldte Kirkeordningen forpligtet til at under vise børnene i den kristne bormærklighed.

Vigtige årtal i folkeskolens og gymnasiet historie

År	begivenhed
1537	Kirkeordningen på latin foreskriver latinskoler i alle købstæder.
1721	De første rytterskoler oprettes.
1774	Kirkeordningen indføres.

Dansk skolehistorie. E. Rindstedt. Dette blev skrevet i bygget ved Vilborg for St. Rikard i 1642. Bogen indeholder en samling af fortællinger og digte på tysk (1642). I den ene ende af det lille hus lå denne skoleklasse, som den skolen var udfordret for søgernes lærer og piger, der lærte læse. I den anden ende var der lærerbordet. I hjørnet var en skrivebank med vand, hvor eleverne kunne øve sig i skriftligt med en pind.

Wikisource: Folkehøgskolen i Ulfers. Begrebet anvendes

Forside

Aktuelt

Årbogen

Publikationer

Selskabet

Links

Kontakt

Velkommen

Uddannelse er et samfunds livsnerve i globaliseringens tidsalder!

Store samfundsressourcer sættes ind på at udvikle uddannelsessystemet forhold til samfundets skiftende behov for uddannede mennesker. Udviklingen går utroligt stærkt i disse år. Blandt politikere og uddannelsesfolk er perspektivet fremadrettet.

De historiske erfaringer med uddannelsesspørgsmål inddrages sjældent i den aktuelle debat, og der tildeles kun knappe ressourcer til egentlig uddannelses- og skolehistorisk forskning.

Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie forsøger gennem forskning

Søg på sitet og i artikler...

Bliv medlem!

Bliv medlem af
Uddannelseshistorisk selskab.

[Læs mere](#)

Køb

Et kønt fag - digital udstilling om pigernes entré i fysikfaget

Velkommen til Skolehistorie

Skolehistorie er et digitalt museum – en platform for en række skolehistoriske samlinger, skolens fortællinger, faglige netværk og et skolehistorisk forskningsmiljø.

Her kan du blandt andet dykke ned i vores store samling af digitaliserede anskuelsesbilleder, læse artikler om skolens historie eller tage en virtuel tur rundt i vores digitale udstilling. Vi har også en stor samling af undervisningsmaterialer til grundskolebrug. Materialerne er fleksible og kan tilpasses enkelttimer eller længere forløb, og de kan bruges til alle klassetrin.

Undervisningsmaterialer

Her finder du en række undervisningsforløb til alle klassetrin i grundskolen. Materialerne er fleksible og kan tilpasses enkelttimer eller længere forløb. Med afsæt i skolens historiske udvikling kan materialet igangsætte dialog, refleksion og indsigt i den skole og det skoleliv vi sammen fremadrettet har mulighed for at skabe.

Genveje

Anskuelsesbilleder

Skolehistoriske fotografier

Sognekort

Skolens genstande

Skolelove

Historisk Pædagogisk Studiesamling

Skolehistorien i Danmark

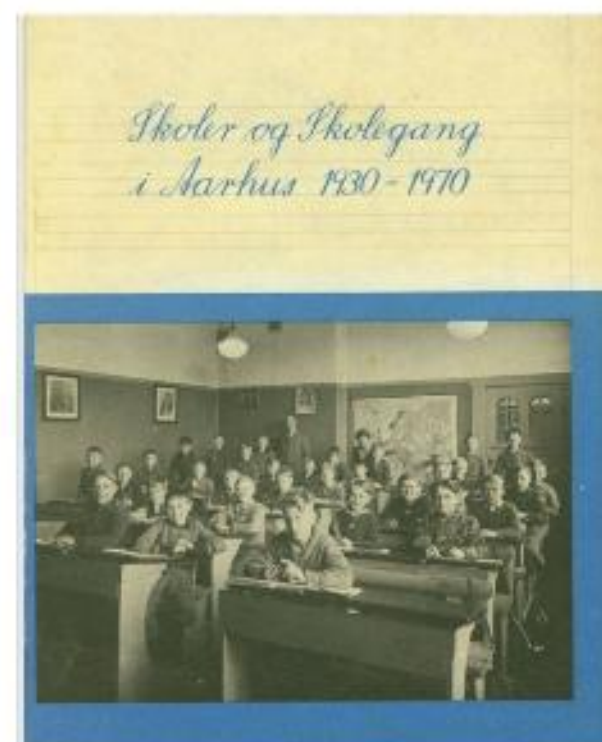
Skolehistorie fra latinskoler, rytterskoler og katedralskoler til gymnasier og folkeskoler

Tryk her for en samlet liste

Der er ved Slægtsforskernes Bibliotek et omfattende materiale online om dansk skolehistorie. Ved at trykke på kassen foroven til højre kommer der en komplet liste over de mange online titler.

Her er et lille udvalg af de titler, der handler om skolehistorien:

- [Latinskoler](#)
- [Friskoler](#)
- [Universitet](#)
- [Almenskoler](#)
- [Skoler i Odense](#)
- [Skoler i Viborg](#)
- [Skoler i Roskilde](#)
- [Sorø](#)
- [Jonstrup Seminarium](#)

< Find materiale

Guides

Tjenester

[Bibliotekssystem](#)

[Danmark set fra luften](#)

[Mediestream](#)

[Digitale samlinger](#)

[Tidsskrift.dk](#)

[Tekster](#)

[Skolehistorie](#)

[Digitale årbøger](#)

[Danmarks Breve](#)

[Dansk lyd](#)

[LOAR](#)

[API](#)

Samlinger

Skolehistorie

Tag et nærmere kig på skolehistorisk materiale som for eksempel anskuelsestavler, fotos, sognekort og undervisningsmaterialer igennem tiderne.

Foto: Jonals Co.

Skolehistoriske samlinger

De skolehistoriske samlinger består af et udvalg af digitaliserede og affotograferede genstande og arkivalier fra det tidligere Dansk Skolemuseum og fra samlinger fra AU Library, Emdrup.

Søg i skolehistorisk materiale:

- [Anskuelsestavler](#)
- [Skolehistorisk fotosamling](#)
- [Trøst Hansens Sognekort](#)
- [Skolens genstande](#)
- [Skolelove](#)
- [Historisk Pædagogisk Studiesamling](#)

Hjemmesider: skolearkivalier

- Københavns Stadsarkivs skoleprotokoller
 - <https://kbharkiv.dk/brug-samlingerne/kilder-paa-nettet/boern-og-unge/skoler/>
- Danish Family Search, søgning i skoleprotokoller
 - <https://www.danishfamilysearch.dk/search/>
- Skolehistoriske Arkivalier i Rigsarkivet, arkivregistratur
 - https://bibliotek.slaegt.dk/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=24391&query_desc=kw%2Cwrld%3A%20skolehistoriske
- Rigsarkivet: skoler
 - <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/other/other-collection/66>

Private hjemmesider

- Dansk skolehistorie i 1700-tallet, især landsbyskolerne
 - <http://thorshoj.dk>
- wadschier.dk → Kilder, Søg arkivalie
 - <https://www.wadschier.dk/arkivalie>
→ Arkivnavn: skole*
- hammerum-herred.dk → Borris Seminarium
 - https://hammerum-herred.dk/viewpage.php?page_id=102
- Skolehistorier
 - <http://skolehistorier.dk>

Velkommen til min
hjemmeside

Finn Thorshøj

Udvalg menu til
42 af webstedets
'specialsider' især om
dansk skolehistorie
i 1700-tallet

Menu og oversigt
over webstedets
i alt ca. 60
'specialsider'

Om Frederik IV's
rytterskoler 1721

Alfabetisk oversigt over
alle 241 rytterskoler

Dansk skolehistorie i 1700-tallet med særlig vægt på landsbyskolerne

Dette websted er et 'arbejdende værksted', som blev påbegyndt for snart tre årtier siden, men stadig er under udvikling. I årenes løb har webstedet imidlertid udviklet sig til at være det mest omfattende websted om dansk skolehistorie især i 1700-tallet, hvor hovedvægten dog især er lagt på udviklingen af landsbyskolerne i perioden inden vedtagelsen af skolelovene af 1814. Udgangspunktet var oprindelig beskrivelser af Danmarks ældste bevarede landsbyskoler bl.a. 'Rasmus Svendsens Skole' i Faxe fra omkring 1644 og 'Prins Carls Skole' fra 1719 i Store Torøje mellem Faxe og Store Heddinge på Stevns, men det blev ret hurtigt Frederik IV's 'Kongelige Skoler', som efter afslutningen af den tyve år lange "Store Nordiske Krig" blev opført i de tolv nyoprettede rytterdistrikter i perioden mellem 1721 / 1722 og 1727, og som i dag bedre er kendt som 'rytterskolerne', der nu udgør den mest omfattende del af webstedet. Det har imidlertid også været magtpåliggende at sætte beskrivelsen af hver enkelt af disse i alt 241 rytterskoler ind i en samfundsmæssig, historisk sammenhæng, så webstedet efterhånden omfatter omkring 60 'specialsider' bl.a. om degneundervisningen i kirkerne af især almuenes børn siden reformationen i 1536, udbredelsen af 'Luthers lille Katekismus', de ældste egentlige landsbyskoler. Desuden har webstedet artikler om pietismen og kongehusets rolle i forbindelse med oprettelsen af skolerne både af Frederik IV og hans søskende, prins Carl og prinsesse Sophie Hedevig, de såkaldte prinse- og prinsesseskoler. Samtidig omtales dagliglivet for befolkningen både i landdistrikterne og i købstæderne og de betydelige ændringer af samfundet, som fandt sted i løbet af århundredet, samt gennemgang af pengevæsenet, forklaring af ord og begreber, gengivelse af en række skolelove og bekendtgørelser inden skolelovene af 1814, litteraturhenvisning og meget, meget andet. Det udvalg på 42 af disse 'specialsider', som herunder kan vælges ved enten at klikke på billederne eller de tilhørende grønne knapper under de enkelte billeder og beskrivelserne af indholdet, giver derfor kun adgang til en del af alle de behandlede emner. Ønskes en samlet oversigt over samtlige 'specialsider', anbefales det derfor at vælge 'Oversigten over webstedet' i anden række i nedenstående skema. I omtalerne af de enkelte rytterskoler, som løbende bliver revideret og udvidet med nye oplysninger m.m., findes desuden en del litteraturhenvisninger og links til en række relevante websteder på Internettet, som er af særlig interesse for den pågældende rytterskole. Vær opmærksom på, at enkelte af 'specialsiderne' samt beskrivelserne af nogle få skoler stadig er under

Bruger:

Kodeord:

Nyhedsbrev Send mail Ja, tak!

Generel søgevejledning

Benytt wildcards/jokertegn i søgningen, hvor "*" erstatter et tegn, mens "%" erstatter et eller flere.

F.eks. vil en søgning på "Skarum%", finde Ørum, Duchholm-Ørum-Vestervig mv., mens en søgning på "%borg" finder Skanderborg, Viborg mv.

Statistik

Antal affotograferede opslag: 592.888

Antal affotograferede arkivalier: 3.292

Antal indtastede arkivalier: 109

Antal affotograferede bøger: 43

Kildeindtastning via hjemmesiden

For at lette søgningen i arkivalier, bøger mv. er det muligt at lave afskrifter af en række materialer direkte via hjemmesiden. Selvfølgelig indtastningen sker i et hvorefter det indtastede straks er tilgængeligt for søgning for alle sidens besøgende. Der kommer løbende nye projekter til - læs mere om de aktuelle projekter.

Søg arkivalie

Der kan søges i en stor mængde affotograferede arkivalier fra lokalarkiverne, landsarkiverne og Rigsarkivet. Disse er ordnet efter hvor arkivalierne fysisk opbevares, dvs. arkivalier for Jylland i nogle tilfælde opbevares på Rigsarkivet. Opbygningen på en titel for et arkivalier er Skive (*arkivnavn*) byfoged (*arkivtype*) skifteprotokol (*arkiværlie*) 1749-1790 (*periode*) (B-43 - 232) (*arkivsignatur* bestående af *arkivnummer* - *løbenummer*) som fysisk befinder sig på Landsarkivet for Nørrejylland i Viborg (LAV).

Når der skrives i *Arkivnavn* kommer der forslag med specifikke arkivalier som kan vælges direkte. Jokertegn/wildcards kan benyttes - se vejledning til venstre. Ønsker man en oversigt over arkivalier udfyldes to felter, f.eks. *byfoged* og *Landsarkivet for Fyn* eller *%arum%* og *amt*.

På oversigtssiderne vil der være link til afskrifter af kilderne enten her på siden eller andet sted på nettet.

Se [grundigere vejledning](#) for uddybende beskrivelse.

Søg arkivalie

Arkivnavn:	<input type="text"/>
Arkivtype:	alle <input type="button" value="v"/>
Arkiv:	alle <input type="button" value="v"/>
<input type="button" value="Søg"/> <input type="button" value="Stop"/>	

Navigation

Gæster

- Forside
- Kirkebøger
- Batch-Numre
- Andre nævnelser
- Skifter
- Tingbøger
- Fast ejendom
- Løgsdruller
- Familiestof
- FS / AO / Wiberg
- Kommunalstof
- Andre kopier
- Slægtstavler
- Borris Seminarium
- Andre afskrifter
- Skat
- Artikler
- Fotoalbum
- Gravsten
- Links
- Bøger
- Søg
- Søg i debatforum

Borris Seminarium

Borris seminarium

Afskrifter v. Herdis Kjølhede

- Arkiv nr. C 642 A - 1.
Borris Seminariums oprettelse 1806. Regler for seminariets indretning, undervisning og diverse regler
Borris_C-642a-1_1806-1808_Kopibog.pdf - 75 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 2.
Borris Seminariums protokol 1809 - 1814
Borris_C-642a-2_1809-1814_Kopibog.pdf - 638 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 3.
Borris Seminariums protokol 1814 - 1826
Borris_C-642a-3_1814-1826_Kopibog.pdf - 35 KiloByte
- Arkiv nr. C 642 A - 5.
Borris Seminarium Dimitterede 1808 - 1825
Borris_C-642a-5_1808-1825_Dimitterede.pdf - 49 KiloByte *(ny)*
- Arkiv nr. C 642 A - 8.
Provst og seminarieførstander Ludvig Krørup 1820: Kort Udsigt over Seminariets Historie
Borris_C-642a-8_Historie.pdf - 35 KiloByte

Dette website bruger cookies for at give dig den bedste oplevelse [Læs Mere](#)

OK

Oversigt over bevarede arkivalier	C-642a-00	25 jan 2008	1 sider
Borris seminarium protokol 1806 - 1809	C-642a-01	25 jan 2008	49 sider
Borris seminarium protokol 1809 - 1814	C-642a-02	25 jan 2008	63 sider
Borris seminarium protokol 1814 - 1825	C-642a-03	25 jan 2008	63 sider
Borris seminarium protokol over eleverne 1806- 1815	C-642a-04	25 jan 2008	64 sider
Borris seminarium dimitterede elever 1808- 1826	C-642a-05	25 jan 2008	116 sider

Tak for opmærksomheden!

2 10

So Si Aal

o-le, mal en laas,
en maa-me,
So aal.